Трибуна вільного українського слова на вільній американській землі.

СВОБОДА SVOBODA
УКРАЇНСЬКИЙ ЩОДЕННИК UKRAINIAN DAILY

Адреса Редакції і Адміністрації: "Svoboda", 81-83 Grand St., Jersey City 3, N. J. Телефон: BErgen 4-0807, 4-0237. Телеф. УНС: BErgen 4-1016

РІК LX. Ч. 82. ДЖЕРЗІ СИТІ і НЮ ЙОРК, СЕРЕДА, 2-го КВІТНЯ 1952. П'ЯТЬ ЦЕНТІВ — FIVE CENTS No. 82. JERSEY CITY and NEW YORK, WEDNESDAY, APRIL 2, 1952. VOL. LX.

ДЕВ'ЯТЬ ДЕМОКРАТІВ КАНДИДАТАМИ НА ПРЕЗИДЕНТА

Вашингтон. — В перше від 1932 р., тобто від часу першої каденції Френкліна Делано Рузвельта, Демократична партія має нагоду поставити свого кандидата без урядового впливу після того, як президент Труман відмовився від перевибору при найближчих виборах. З уваги на те, спостерігачі вже тепер роблять свої висновки, щодо можливостей наіменування відповідних кандидатів на Красвій Конвенції Демократичної Партії в липні. Покищо вони реєструють кандидатів на номінацію і твердять, що їх під теперішню пору є дев'ять, а саме: найстарший віком, 74-річний віцепрезидент Албен В. Барклі, як кажуть, носиться з думкою посунутися на перше місце з другого; опісля йде сен. Ричард Б. Россел з Джорджії; сен. Роберт С. Кер з Оклагоми; сен. Естес Кіфовер з Теннесі вже давно заражував себе до кандидатів і їздить на агітацію перед прави-борами; щодо губ. Адлай Е. Стівенсона з Ілиної, то хоч він відмагається, однаке під напором, як кажуть, прийме кандидатуру; а ще згадують про таких: губ. Дж. Меннен Дж. Вилямс з Мішиген Дж. Фарлі з Ню Йорку, В. Аверел Гариман, голова Агенції Взаємної Безпеки і сен. Брайен МекМаго з Конетикат. Щодо Трумана, то голова Красвого Комітету Демократичної Партії, Френк МекКінні, заявив, що він переконаний, що Труман не прийме кандидатури, хоч би його навіть і просили стати кандидатом.

Труман плянує стати лектором

Вашингтон. — Агенція Юнайтед Пресс довідується, що президент Труман уже склав програму своєї праці на час коли він залишить Білий Дім. Він має би виголошувати промови і писати статті про публічні справи. Інші особи з його оточення, які походять з його стейту, тобто з Мизури, вже незабаром матимуть готові пляни перейти до приватних підприємств. Прибічники президента твердять, що він не має наміру кандидувати на сенатора, як він про це згадував кількома наворотами. Ті, що добре знають обставини Трумана, кажуть, що він вийде з Білого Дому з маєтком коло $200,000. Ці гроші він заощадив з платні, яка виносить річно 100,000, а кілька того з додатку по $50,000 на видатки. Цей додаток вільний від особисто-доходового податку. Ген. Гері Г. Вон військовий аташе при президенті, якому закидали, що то впровадив систему хабарництва по 5% від виробленої ним комусь урядово посади, мав би податися до димісії з військової служби одночасно з покинченням каденції Трумана на становищі президента.

Місячний бонус для бійців у Кореї

Вашингтон. — Сенат ухвалив поправку до закону в тому напрямі, щоб признати для всіх членів збройних сил, що борються в Кореї, місячний додаток по $45. Крім того Сенат, стоячи ухвалив іншу поправку, а саме, щоб підвищити військову платню для всіх на три відсотки, а до того признати підвищку на харчі й мешкання відповідно до житєвих коштів. Палата Репрезентантів уже давніше ухвалила законпроєкт для підвишки на 10 відсотків усіх платень і додатків. Тому, що зайшла велика різниця в ухвалах обидвох палат, ці рішення мусять бути вигладжені на конференції обидвох палат і піддані наново під голосування в одинаковій редакції. Теперішня платня вояків виносить від $30 до $75 місячно для вояків і від $100 до $210 для офіцерів. Передбачують, що на конференції обидвох палат прийде до компромісу в справі підвишки платень, а саме між 5% ухвалених Сенатом і 10% ухвалених Палатою Репрезентантів.

Кіфовер за зустріч з Сталіном

Вашингтон. — Сен. Естес Кіфовер, що зголосив свою кандидатуру на президента, заявив сьогодні, що він, на випадок свого вибору президентом, хотів би зустрінутися з Сталіном деенебудь, якщо б була можливість справжньої розмови з Росією. „Я не поклинався б на мою гідність, коли доля світу висить на волоску", сказав сен. Кіфовер у розмові з редактором тижневика „Юнайтед Стейтс Ньюз енд Ворлд Ріпорт". Він потвердив, що приявність американських військ врятувала західню Европу від знищення поза залізною заслоною і що він тримав би американські війська в Европі так довго, як довго положення в світі залишилось би таке, яке воно сьогодні. Щодо Кореї, то Кіфовера погляд такий, що там треба політики шорсткости, щоб покінчити теперішній застій.

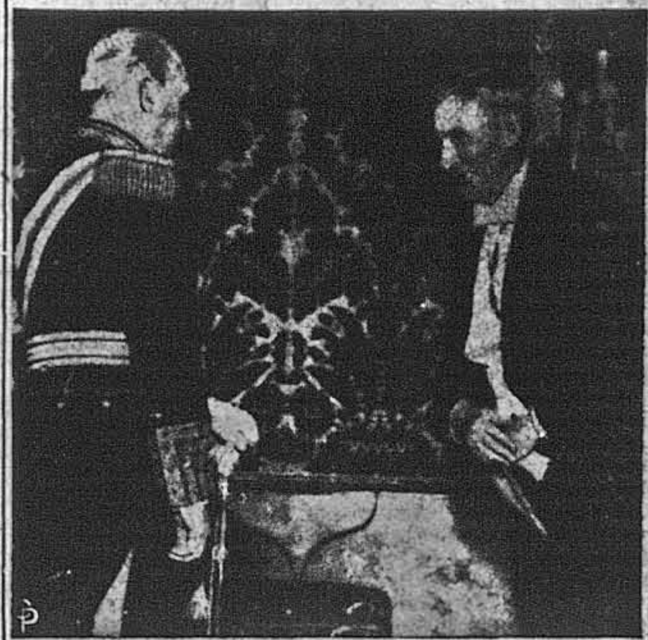
Картопля з Еспанії — до ЗДА

Ню Йорк сподівається отримати перший транспорт картоплі з Еспанії, якщо на це буде згода відповідних урядових чинників, які саме тепер контролюють придатність спожування цієї картоплі. 71,000 мішків еспанської картоплі прибули сюди еспанським кораблем Гавана. Вже з'явилися різні, часто суперечливі голоси, щодо вартости цієї картоплі, її ціни й розподілу. Звернено увагу, що давні торговельні приписи передбачують ввіз картоплі лише з Куби, Еспанії, Естонії та Латвії, а також на диво́гляд, що Америка, — країна, звідки походить картопля, тепер споваджує її з Европи.

ПРОМИСЛОВЦІ ПРОХАЮТЬ ВІДКЛАДЕННЯ ПЕРЕГОВОРІВ У СПРАВІ ПЛАТНІ

Ню Йорк. — Пляновану на вчора зустріч головних представників сталевої промисловости і юнії сталеварників, щоб переговорити необов'язкоче можливість безпосереднього наладнання спору за підвишку платні для сталеварників, відкладено на один день, щоб можна було краще підготовити розмови. Страйк 650,000 сталеварників назначений уже на найближчий вівторок, отже час добігає до кінця. Несподіване звільнення директора мобілізації Чарлса Е. Вилсона являється великою перешкодою до складення ясних плянів тимбільше, що президент Труман не дуже погоджується на підвишку ціни сталі одночасно з підвишкою робітничих платень, на яку згодилася Рада Стабілізації Платень. Бувші голови Ради, які на зборах у Ню Йорку вчора були уплянованi минулої п'ятниці свідками більших підприємствами. Та це було ще перед відставкою директора мобілізації.

АМЕРИКАНСЬКИЙ АМБАСАДОР В ЕСПАНІЇ



Американський амбасадор Линколн МекВейг (справа) представляє свої акредитаційні листи шефові уряду, ген. Франкові. МекВейг має вкоротці почати переговори в справі спільної безпеки, що становитимуть новий період у відносинах між цими двома країнами.

АЙЗЕНГАВЕР ВІДМОВЛЯЄТЬСЯ ВІД КОМЕНТАРІВ НА ТЕМУ РІШЕННЯ ТРУМАНА

Париж. — Негайно після заяви президента Трумана, що він не буде кандидувати на поновний вибір на президента країни, американські кореспонденти намагалися довідатися, що думає про це республіканський кандидат на президента. Ген. Двайт Айзенгавер дипломатично відмовився від будь-яких завваг на цю тему, заявляючи коротко, що він ще не мав нагоди поінформуватися з пресовими подробицями на цій справі. Він теж відмовився від будь-яких виясненъ на тему його дальших плянів. Проте, тут існують загальні переконання, що ген. Айзенгавер шкидко вернеться до Злучених Держав, щоб взяти участь в передвиборчій кампанії. Перед своїм від'їздом він відвідав би ще столиці европейських членів Атлантійського Пакту. Так само вважається, що повідомлення про прохання ген. Айзенгавера звільнити його від його европейських обов'язків буде проголошене офіційльно у Вашингтоні, а не в головній квартирі генерала біля Парижа.

„Дністер" веде перед в акції Народного Дому в Ню Йорку

П. СТАСЮК, ДАРІЯ КУЛЬЧИЦЬКА І В. ПУЙДА ПЕРШІ ІНДИВІДУАЛЬНІ „ТИСЯЧНИКИ" В ЗАКУПІ УДІЛІВ

Ню Йорк. — Т-во „Дністер" — 361-ий відділ Українського Народного Союзу, із своїм головою М. Малетичем та секретарем П. Кучмою, взяло знову перше місце в акції придбання Українського Народного Дому в цій метрополії, подібно як і в інших загально-громадських акціях. На зборах Т-ва минулої суботи закупили або задекларували закупно удлів Н. Дому на загальну суму дол. 3.000, сама УНС із своєї каси вже раніше закупила удлів на 1.000 долярів, так, що із загальною сумою 4,000 долярів Т-во „Дністер" займає тепер перше місце в цій акції, важливій не тільки для метрополії, але й цілої американсько-української спільноти. Крім того на зборах рішено зобов'язати морально кожного із своїх коло 1.200 дорослих членів, щоб кожний закупив бодай один удл Н. Дому в сумі дол. 25. За прикладом „Дністра" — підуть теж інші відділи УНСоюзу. Т-во „Свобода", 194 відділ УНС із своїм головою д-р Я. Падохом, на зборах того ж дня рішило закупити 10 удлів за 250 долярів і рівночасно вісьмох членів Т-ва закупило по одному удлові, зобов'язуючи морально до того теж всіх інших своїх членів. Між індивідуальними удлівцями ведуть перед відомі наші громадяни: Платон Стасюк, що закупив удлів на 1.200 долярів, — пані Дарія Кульчицька, що закупила удлів на 1.000 долярів та Василь Пуйда, що зобов'язався закупити один процент всіх удлів, отже на загальну суму 2.500 долярів, вплативши вже дол. 500. Члени очолюваного інж. М. Лепкалюком Комітету Придбання Народного Дому заявляють, що в своїх зустрічах з громадянами і їх організаціями зустрічають подиву́гідне довір'я та впевненість, що цим разом справа Народного Дому буде доведена до успішного завершення. Між іншими Організація „Самопоміч" виявила готовість позичити своїм членам із своєї позичкової каси кожну суму, — потрібну їм на закупно удлів УНДому. Акція інтенсивно продовжується. Її важливим етапом буде загально-громадське віче, що відбудеться 18-го травня ц. р.

Італійсько-Українське Т-во в Римі

Ню Йорк. — З канцелярії ПАУКонференції повідомляють, що заходами італійських приятелів України й українських громадян, засновано в Римі дня 10. березня 1952 р. — Італійсько - Українське Культурне Товариство, яке ставить собі завданням ширити серед італійської громадськости — знання про українську справу шляхом влаштовування публічних доповідей, студійних зборів, видаванням публікацій, тощо. На основуючих зборах, обрано проводи Товариства в такому складі: Голова: Амбасадор м. сл. Амадео Джіаніні; містоголови: Сенатор, проф. Рафаєл Чіяска, член сенатської комісії закордонних справ, — посол кн. Джіафранко Аллілта, член комісії закордонних справ у палаті послів; секретар: Д-р Василь Федорончук. Інші члени Управи: Д-р Енріко Інсабато, був. посол до парламенту, автор публікацій про Україну; проф. Лео Маніно, функціонар міністерства освіти; д-р Франко Нобілі, керівник Бюра Зв'язку Християнської Демократичної Партії, з закордоном; д-р Адількерто Бернабеї, директор закордонної радієвої служби при Раді Міністрів; проф. д-р Енріко Дамяні, начальний редактор журналу „Европа" і діяч італійського руху для европейської єдности; проф. Антоніо Рокабела.

Адреса Товариства: Associazione Culturale Italo-Ucrainiana, Via Palermo 5, int. 4, ROMA, Italy.

ВИЛСОН ТВЕРДИТЬ, ЩО АМЕРИКА ДОРІВНЮЄ РОСІЇ ЩОДО ЗБРОЇ

Вашингтон. — Чарлс Е. Вилсон, який щойно подався до димісії як директор мобілізації, виготовив подрібний звіт з своєї праці і спостережень за останнє чвертьріччя для Конгресу, однаке на пресовій конференції висловив загальний погляд на американську військову продукцію. Він сказав між ін.: „Я вірю, що ми доганяємо Росію в кількості випродукованих матеріялів, а щодо якости, то ми вже її дігнали". Від вибуху Корейської війни, каже він, наша продукція військових матеріялів зросла вп'ятеро, а загальна сила країни подвоїлася або навіть і потроїлася. У загальному програма, складена для мобілізації, виконана уже на дві треті частини. Повну програму ми виконаємо ще поточного року, каже Вилсон, а теперішній поспіх у продукції пізнати з цього, що ми видаємо на неї по 4 чотири більйони місячно. — Вилсон, як директор мобілізації, встоїв на своєму пості 15 місяців. Він каже, що за цей час мобілізація посувалася гігантичними кроками. На його погляд, вона поступає вперед безупину, хоч і не досконало. Продовж останніх трьох місяців видано на неї сім більйонів тобто на 38% більше ніж в попередніх 3-х місяцях.

Республіканська конференція з чужомовною пресою

Минулого понеділка відбулася в Юніон Ліґ Клюб у Ню Йорку наради голови Республіканського Красвого Комітету, Г. Дж. Гебрієлсона з видавцями і редакторами чужомовної преси на Сході. Головну промову виголосив Гебрієлсон, підкреслюючи, що Республіканська партія ніколи не визнавала ніякого компромісу з комунізмом та російським імперіялізмом і добре знає, що чого змагають поневолені Кремлем такі народи, як українці, чехи, поляки, словаки і т. п., які повинні стати вільними. При тому згадував також страшний голод в Україні в роках 1932-33.

Учасники конференції, які представляли, як республіканців, так і демократів, забирали потім голос у широкій дискусії на тему внутрішньої Американської політики, як і закордонної. З українських учасників п. Дмитро Галичин, який заступав видавництво „Свобода", звернув увагу партії, що вона замало рахується з чужомовною пресою, яка має великий вплив на своїх читачів також і в таких справах, як вибори президента, чи сенаторів і конгресменів. Він погратулював Гебрієлсонові за його мужнє становище в справі народів, що терплять від комунізму та російського імперіялізму висказуючи побажання, щоб те становище ввійшло в республіканську політичну платформу, та яку схвалить Конвенція партії. Д-р Л. Мишуга, як редактор „Свободи", зазначив, що було б великою помилкою, коли б Республіканська партія не заявилася за ті соціяльні здобутки, яких добилося робітництво впродовж останніх 20 років. Також пропоновано, щоб Республіканська партія домагалася, наприклад, щоб в Об'єднаних Націях місце України займали справжні її представники, а вони є. Існує ж понад 30 років справжній український демократичний уряд на вигнанні.

Створено Европейський Відділ Н.Т.Ш.

Париж. — З метою завершення розбудови в нових умовах еміграції Наукового Товариства ім. Шевченка, яке, зберігаючи свою єдність, розгортає нині працю в територіяльних відділах, виникла потреба зорганізувати в окрему одиницю членів НТШ, що перебувають в Европі, подібно до того, як це вже зроблено в ЗДА, Канаді й Австралії.

23 березня 1952 р. відбулися Загальні Основуючі Збори Европейського Відділу Наукового Товариства ім. Шевченка, скликані Ініціятивною Групою в складі проф. Д-ра В. Кубійовича (Сарсель), — проф. д-ра О. Кульчицького (Сарсель), проф. д-ра І. Мірчука (Мюнхен), проф. д-ра О. Шульгина (Париж), доц. д-ра В. Янова (Сарсель) і в порозумінні з Головним Виділом НТШ. З 38 дійсних членів, що перебувають в Европі, заявили про своє бажання взяти участь в Европейському Відділі 27, а з 31 звичайних членів — 29. На загальних Зборах у Сарселі (Франція) заступлено 43 членів Товариства (20 дійсних і 23 звичайних).

Збори вела Президія в складі голови — проф. д-ра З. Кузелі, голови Наукового Товариства ім. Шевченка, членів — проф. д-ра О. Шульгина, заст. голови Міжнародної Вільної Академії Наук і заст. голови Української Вільної Академії Наук, проф. д-ра І. Борщака, професора Державної Школи Східних Мов у Парижі, о. мітрата Я. Перридона, Ген. Вікарія Апостольського Візитатора.

Після прийняття статуту — Загальні Збори обрали керівні органи Европейського Відділу НТШ в такому складі:

Виділ: проф. д-р В. Кубійович — голова, проф. д-р О. Шульгин, проф. д-р О. Кульчицький — заступники голови, доц. д-р В. Янів — ген. секретар, д-р М. Мостович — скарбник, проф. М. Глобенко, проф. д-р П. Шумовський — члени.

Контрольна Комісія: проф. д-р З. Кузеля — голова, інж. Д. Пісничевський, д-р В. Нестерчук — члени. Всі обрані перебувають у Парижі або Сарселі; осідком Виділу визнано Сарсель під Парижем. Збори надіслали телеграму Екселенції Кир Іванові Бучкові, що його старанням і придбано будинок для осідку НТШ в Сарселі.

Напередодні Заг. Зборів о. Протоієрей В. Вишневський відслужив у паризькій православній церкві Молебень в намірені Наукового Товариства, а в день Зборів о. Мітрат Я. Перридон і о. М. Левенець відслужили Службу Божу в українському католицькому обряді в каплиці Будинку НТШ в Сарселі.

Після Заг. Зборів відбулася традиційна Шевченківська Наукова Сесія, яка одночасно була інавгурацією Европейського Відділу НТШ перед українським громадянством у Парижі. Сесію відкрив вступним словом голова Европ. Відділу НТШ проф. д-р В. Кубійович. Доповіді виголосили проф. М. Глобенко на тему: „Новітній етап боротьби за Шевченка" і доц. д-р В. Янів на тему: „Сліди в'язничих переживань у творчості Шевченка". Сесія відбулася в конференційній залі Сосієте де Жеографі, де зібралося українське громадянство (понад 120 осіб); були присутні кілька чужоземних гостей — видатних славістів.

Туніський прем'єр ще без кабінету

Туніс, Тунісія. — Новопризначений прем'єр Салях Еддіне бен Магаммед Баккуше все ще досі зорганізувати кабінету для Міжнародної зони в Танжері. Він не може знайти охочих вступити до його кабінету, бо всі кандидати на міністрів бояться помсти націоналістів та не відважуються вступати до кабінету Баккуше. Робітничі юнії проголосили протестаційний страйк проти Франції за звільнення бувшого прем'єра Ченіка.

ТІТО ПЕРЕСТЕРІГАЄ ЗАХІД В СПРАВІ ТРІЄСТУ

Београд. — Югославський прем'єр маршал Тіто вислоєвив вчора на адресу Злучених Держав і Британії перестрогу перед будь-яким однобічним рішенням на найближчій тридержавній конференції в Лондоні в справі італійської участи в управлінні аліянтської частини, або т. зв. зони А вільної території Трієсту. Він заявив, що коли західні великодержави хочуть розраховувати на участь Югославії в обороні Европи проти агресії, вони не повинні підтримувати італійських територіяльних претенсій проти Югославії. Він рівночасно перестеріг Італію, що евентуальна висилка італійських військ в західню зону Трієсту не причиниться до стабілізації миру в тій частині світу та що західні великодержави повинні рахуватися з наслідками, які може мати розташування на югославському кордоні ворожо настановлених до Югославії італійських частин. Маршал Тіто висловив свою перестрогу на спільній сесії югославського парляменту, заявляючи, що він вважає своїм обов'язком розвіяти всякі сумніви щодо югославського становища та щодо можливих наслідків в будь-яких однобічних змін в адміністрації західної зони Трієсту. Він теж попередив, що югославський уряд в жадному разі не визнає будь-яких змін, переведених в управлінні західної зони вільної території, без попереднього порозуміння з Югославією та без її згоди. На закінчення він додав, що Югославія в кожному випадку знатиме, як вона має обороняти свої інтереси. Ще під час сесії парляменту біля його будинку демонструвало коло — 100,000 студентів, вояків і робітників, що несли югославські і червоні прапори та транспаренти з проти-італійськими гаслами. Проходячи біля американської амбасади, одна колона демонстрантів зупинилася на кілька хвилин, викрикуючи, що „без Югославії не буде розв'язки".

В четвер почнуться наради в справі Трієсту

Лондон. — Не зважаючи на югославські протести, британський уряд продовжує підготовку до три-державних нарад в справі адміністраційних змін в аліянтській зоні Трієсту, які мають початися вже в найближчий четвер та в яких візьмуть участь представники урядів Злучених Держав, Британії й Італії. Британію репрезентуватиме на тих нарадах заступник підсекретаря закордонних справ — Пірсон Діксон. Злучені Держави та Італія ще не назначили своїх представників. Про плановані наради повідомлено формально уряд Югославії минулої суботи.

Без змін на переговорах в Кореї

Токіо. — На переговорах в Панмуньджом в справі перемир'я в Кореї продовжується „мертва точка" в двох головних справах: репатріяції полонених та призначення невтральної комісії, яка контролювала б виконання постанов перемир'я. В першій справі аліянти не відступають від свого домагання, щоби репатріяція полонених відбулася тільки на добровільній базі і без примусу, а комуністи обстоюють своє домагання примусової репатріяції всіх полонених. Відносно невтральної комісії, комуністи доконче намагаються включення до неї совєтського представника, якого аліянти не хочуть признати за „невтрального". Вчора комуністичні представники запропонували, щоб обговорення цієї справи перенести з пленарних нарад до військових комісій і аліянти на це погодилися, але це теж не заповідає будь-якої розв'язки. Крім тих суперечностей залишається ще до вирішення теж спірне домагання комуністів, щоб признати їм право на будову військових аеродромів в Північній Кореї під час перемир'я, з чим не погоджуються аліянти.

Розстріляно чотирьох комуністичних злочинців в Греції

Атени. — Минулої неділі тут виконано вирок смерти та розстріляно чотирьох з вісьмох засуджених на смерть комуністичних шпигунів і диверсантів. У зв'язку з цим зрезигнував із свого посту міністер господарської координації Георг Карталіс, який був проти розстрілу. Прем'єр Пластірас не прийняв його резигнації. На знак протесту проти розстрілу вчора ввечорі вийшло з парляменту вісьмох лівих депутатів.

Чеські комуністи проганяють єпископа

Відень. — Празьке радіо проголосило вирок про вигнання з дієцезії Чеські Будейовіце Преосвященного єпископа Йосипа Главка, який публічно виступав проти комуністичного режиму. Комуністичне радіо не подало до відома, що сталося з усуненим єпископом, але дотеперішня практика показує, що після такого проголошення вироку про усунення з дієцезії наступає вивезення в неозначене місце.

ЗАКОРДОННО-ПОЛІТИЧНІ СУПЕРЕЧНОСТІ В ЗАХІДНІЙ НІМЕЧЧИНІ

Бонн, Німеччина. — Політика західно-німецького канцлера д-ра Конрада Аденауера, в якій він справу включення Західної Німеччини в спільнотну систему Західної Европи ставить на перше місце і перед справою об'єднання Німеччини, викликала серйозну опозицію навіть серед найближчих співробітників канцлера та в самій його Християнсько-демократичній партії. Міністер все-німецьких справ Якоб Кайзер, голова християнсько-демократичних депутатів у федеральному парляменті д-р Гайнріх фон Брентано та член парляменту і партійної ради д-р Курт Кісінгер поінформували канцлера Аденауера про свою опозицію до його політики. Є теж непотверджені чутки, що д-р Кісінгер пляниє зрезигнувати із своїх постів, якщо д-р Аденауер не виявить більшої готовости переговорювати з Совєтським Союзом в справі об'єднання. Один з опозиціонерів заявив, що канцлер Аденауер не розуміє психологічної ролі, яку грає справа об'єднання серед загалу німецького населення. Крім того, Аденауерові закидується, що він є більше европеєць, ніж німець. Рівночасно з цими опозиційними настроями проти політики канцлера Аденауера починають поширюватися й антиамериканські настрої, які зручно поглиблює і використовує совєтська пропаганда, користуючись своєю місцевою п'ятою колоною.

СВОБОДА SVOBODA
Український щоденник UKRAINIAN DAILY

FOUNDED 1893

Ukrainian newspaper published daily except Sundays, and holidays by the Ukrainian National Association, Inc. at 81-83 Grand Street, Jersey City 3, N. J.

Entered as Second Class Mail Matter at the Post Office of Jersey City, N. J on March 30, 1911 under the Act of March 8, 1879.

Accepted for mailing at special rate of postage provided for Section 1130 of Act of October 3, 1917 authorized July 31, 1918.

ПЕРЕДПЛАТА:		SUBSCRIPTION RATES:	
На рік	$10.00	One year	$10.00
На пів року	$ 5.25	Six months	$ 5.25
На три місяці	$ 2.75	Three months	$ 2.75

За кожну зміну адреси платиться 10 центів

За оголошення редакція не відповідає.

Адреса: "SVOBODA," P. O. Box 346, JERSEY CITY 3, N. J.

РІШЕННЯ ПРЕЗИДЕНТА ТРУМАНА

Рішуча заява президента Трумана, що він не буде кандидувати на перевибір на президента країни, стала оправдано першою політичною проблемою дня та впродовж кількох годин викликала найрізнородніші коментарі. Це не тільки тому, що перед повідомленням багато демократів і республіканців рахувалось з можливістю кандидатури президента Трумана і вже під цим кутом почали свою передвиборчу активність. Відступлення президента Трумана від виборчих перегонів і змагань створює цілу низку далекойдучих комплікацій та може мати важливі наслідки.

Що було причиною такого рішення президента? Він сам в своїй заяві сказав, що він служив своїй країні чесно та що він не вважає своїм обов'язком провести ще дальших чотири роки в Білому Домі. З його слів теж виходило, що ця заява не була жадним передвиборчим маневром та що президент склав її тільки після всебічного обміркування справи. Після закінчення теперішньої каденції, президент Труман матиме за собою майже повних вісім років, крім кількох тільки місяців, служби своїй країні на найвищому державному пості. Це були важні післявоєнні роки, що вимагали основної переставки у внутрішній політиці та великих рішень в закордонних справах. Сьогодні вже можна твердити, що історія запише президента Трумана як одного з кращих і сміливих політичних керівників. Якщоб президент Труман знову кандидував і знову був обраний президентом, він закінчив би чергову каденцію, маючи вже майже 73 роки. Отже вже саме здоров'я та сила людини в обличчі таких велинанських обов'язків, які спадають на президента Злучених Держав, могли мати рішальний вплив на постанову президента Трумана.

Наявні теж інші причини, що могли перерішити становище президента. Правда, першу свою каденцію він дістав в спадщині після смерти президента Рузвелта, але тому, що *це була майже повна каденція, президент Труман не міг брати* до уваги й 22-го доповнення до Конституції щодо обмеження президентської служби до своїх каденцій. З другого боку, президент Труман цілком певно здає собі справу із загальної публічної опінії, яка хотіла б мати на передових постах „свіжих людей". Так чи інакше, рішення президента Трумана, яке викликало великі турботи в таборі Демократичної партії, оцінюється як новий направду мужній і рішучий крок, якими позначена вся дотеперішня політика цього державного мужа.

Рішення президента Трумана викликало насамперед радикальну зміну положення Демократичної партії. Правда, з усіх боків лунають голоси, щоб президент ще перевірив та евентуально змінив своє становище, але рівночасно вже почалися розшуки за новим кандидатом, який мав би найбільші вигляди на перехилення перемоги на бік Демократичної партії. Досі демократи мають трьох зголошених кандидатів: сенаторів Керра з Оклагоми та Россела з Джорджії і Кіфовера з Теннесі. Два перші кандидати мають відносно малі вигляди на номінацію. Сенатор Кіфовер, як це виявили дотеперішні передвибори в деяких стейтах, має дещо кращі вигляди, але його кандидатуру навряд чи підтримає президент Труман, що, не зважаючи на теперішнє його рішення, матиме напевно важливий голос на демократичній конвенції.

З тих міркувань вже в перших коментарах до заяви президента Трумана, видвигається кандидатуру ілинойського губернатора Адлея Стівенсона, хоча він досі радше здержувався від будь-якого особистого впливу в тому напрямку. Дехто вважає, що кандидатура Стівенсона мала б для демократів перевагу навіть над кандидатурою президента Трумана. Це тому, що проти Стівенсона в жадному разі не можна б видвигати жалів та закидів за дотеперішню адміністрацію. Він, отже, відповідав би цілком вимогам загалу щодо „свіжої людини". Але головне, що губ. Стівенсон досі сам виявився знаменитим адміністратором та що він міг би мати масову підтримку фармерських кол, як і зорганізованого робітництва, що запевнило б йому теж багато незалежних голосів.

Абстрагуючи від таких здогадів, рішення президента Трумана було справді „велике рішення", що може серйозно вплинути на дальший розвиток подій, зв'язаних з цьогорічними виборами. А президент Труман, якщо це його рішення остаточне, відійшов би від активної політики з такою самою гідністю, з якою він її вів в найтяжчих роках.

СОВЄТИ ПРО КАТИНЬ

Що про совєтські злочини треба, нарешті, голосно заговорити, — найкраще доводить відгук, що його знайшла в совєтській пресі справа Катиня, себто запит комісії, що розслідує цю справу та совєтська відповідь-нота з 29-го лютого ц. р.

„Правда" з 3. березня майже усе число (дві внутрішні сторінки та частинно 1. і 4. сдорінки присвячує цій справі. Найбільше місця займає повний текст „Повідомлення спеціяльної комісії устійнення й розсліду обставин розстрілу в катинському лісі німецько-фашистівськими захватниками військовополонених польських офіцерів з 1943 р.".

З тексту „Повідомлення" виявляються цікаві подробиці, напр., що совєтська комісія, складалася з самих совєт. громадян, що більш ніж вимовне. Свідки, що виступають перед цією комісією також дуже цікаві, напр. „майор государственной безопасности Ветошников В. М." Усі свідки показують, що бачили полонених поляків ще живими під час німецької окупації, а потім ці всі поляки зникали. Свідок, — селянин Кисельов, що фігурує також в німецькім протоколі, тепер відкликує свої попередні свідчення, бо вони були вимушені і „не витримавши биття й мук, я дав згоду виступити прилюдно з видуманим оповіданням, що большевики розстріляли поляків. Після того я був звільнений з в'язниці під умовою, що буду виступати перед „делеґаціями" в Катинському лісі".

Свідок Ігнатюк подає, що його німці також змусили до свідчень знущаннями: „завязали мені голову й уста якоюсь шматкою... поклали на стіл і почали бити ґумовими кіями". Інший свідок, А. Московская оповідає зі слів б. сов. військового полоненого, що їх німці змушували викопувати трупи, та виймати все з кишень. Німці, нищили невигідні для них документи, залишаючи лише це, що було їм на руку й вкладали потрібні документи назад в кишені. Інший свідок, П. Сухачев, бачив як німці возили в ліс трупи. В його присутності перекинулось німецьке вантажне авто: „Підійшовши ближче, я побачив, що машина була виповнена вантажем, який був зверху накритий брезентом, затягненим мотузками. Від удару мотузки тріслн й частина вантажу вивалилась на косогір. Це був страшний вантаж. Це були трупи людей, вбраних у військові однострої... я тихо запитав одного з росіян військовополонених: „що це таке?". Той, так само тихо, відповів мені „котру ж то вже ніч, ми возимо трупи в катинський ліс".

На підставі цих, та багатьох інших, доказів. совєтська комісія ствердила, що поляки - полонені були вбиті в катинському лісі німцями в 1941 році.

Проте, хоч між підписаними совєтської „черезвичайної" комісії, видніє й підпис митрополита Николая, висновки комісії далеко не переконливі.

Частина свідків, це працівники совєтських поліційних або зближених до поліції (вже самою структурою поліційної, держави) установ. Інші, це ті, що провинилися перед сов. владою, виступавши, як свідки перед німецькою комісією. Вони, безперечно, спішили підписати все, що їм давали підписати в большевицьких катівнях, хоч це їх, —вони це добре знали, — не рятувало від смерти. Як не рятувало й свідка Яковлева — Соколова, що був при німцях начальником поліції катинського участку. Чи ж був хоч один процес в СССР де б обвинувачені, а тим більше свідки твердили б щось суперечне вимогам НКВД — МВД?

„Повідомлення" комісії твердить, що німці підготовили для оглядин, — повиймавши небажані документи з кишень трупів, — лише частину трупів. Чому ж тоді не звернено уваги на решту трупів, що, при їх розкопуванні могли бути присутні сотки прихильних спостерігачів з усього світу, що тоді був захоплений успіхами совєтських армій і мудрістю вождя? Натомість, як речеві докази, названо кілька листів, висланих з окупованої німцями Польщі в рр. 1940-1941. Це були б переконливі докази, якщо б вони були справджені авторитетними експертами, які б не перебували в неволі МВД.

Інші подробиці „Повідомлення", як те, що лише „дуже невелика частина трупів (20 з 925) мала руки зв'язані позаду білими плетеними шнурками", яскраво суперечать спостереженням численних очевидців, що бачили розкопане німцями. Їхні свідчення, якщо б були, вимушені, напевно були б відкликані, бо всі вони сьогодні не перебувають під німецьким тером. Одначе спростовання немає, — очевидно їхні тодішні спостереження були для них міродайні. Ця подробиця щодо незв'язаних рук, навмисне підкреслювана, або видумана, бо після знайдення, розстріляних большевиками полонених в Кореї що їх руки були зв'язані дротом за спиною, вже не таємниця, але звичка російських комуністів, — зв'язувати руки своїм жертвам.

У цьому 3 числі „Правди" наводиться ще один арґумент совєтської „невинности". Арґумент цей страшний і бренить, як поличник світовому сумлінню. Мова про те, що світ мовчав про цей совєтський злочин, а з цього висновок, що і злочину не було. Що більше, світ не тільки мовчав, але й виступав проти тих, хто бажав виявити правду. А саме „Правда", за варшавським часописом „Кур'єр Цодзенни" (з 2 березня ц. р.), пригадує, що свого часу, „один з депутатів британської палати громад запитав тодішнього міністра закордонних справ Ідена відносно Катиня. Вражений цим запитом. Іден відповів, що ставлення такого запиту в британському парляменті є образливе для уряду Його Величности".

Проте як би не розглядати протокола совєтської комісії, — найцікавіше, що, майже по десятьох роках, совєти знову публікують цей документ. Себто, що розмови про їхні злочини таки їх непокоять. А це, знову таки, означає, що задум Українського Конґцесового Комітету зібрати матеріяли про народовбивство, — своєчасний й необхідний.

М. Барвінський

Сталінське піклування про поліпшення життя трудящих

З наближенням весни большевики розпочали в своїй пресі агітацію за „ізобіліє" сільсько-господарських продуктів", а також про турботи совєтської держави про добробут народу. В зв'язку з цим рекомендується селянам краще перевести весняну оранку й засів й мати кращий догляд за худобою і все це, щоб достроково виконати плян хлебоздачі державі. В „Ізвестіях" за 1-го лютого цього року читаємо: „Комуністична партія і совєтський уряд надають першорядне значення справі піднесення сільського господарства, як одному з важливіших умов успішного розвитку народного господарства". Це цілком природно, оскільки село постачає велику, коли не переважаючу кількість дібр в народному господарстві України. Ми мусимо пам'ятати, що згідно перепису 1939 року хліборобське населення України займає 66,6% всього населення. Далі в тих же „Ізвестіях" читаємо: „Колхозні селяни успішно виконали всі сіл-господарські праці в минулом році і достроково виконали плян хлібоздачи". Як же переведене це дострокове виконання пляну хлібоздачи?

В Україні совєти торік перевели саму жорстоку політику відносно колхозів, намагаючися забрати максимум хліба. Оце дострокове виконання пляну хлібоздачі дорого обійшлося українському селянству. Совєти забрали хліба в 1951 році на 56 мільйонів і 928 тисяч пудів більше, овочів і інших сіл-господарських продуктів. Для цього совєтами була мобілізована велика кількість комуністів, завданням яких було слідкувати як на полі за часів жнив, так і на місцях обмолоту. Л. Мельніков секретар Центрального Комітету Комуністичної Партії большевиків України зазначає: „Вчаси жнив й заготівлі хліба політичну роботу в колхозах переводили більше ніж 380,000 агітаторів". Треба ще не забувати, що крім цих 380,00000 агітаторів викачувати хліб допомагала ще ціла армія з місцевих сталінських посіпак, що надіслані за адміністраторів до колхозів. Одним чином Москва як метрополія по хижацькому висмоктує всі соки з підневольної окупованої нею України, що нині є колонією Росії.

Щодо тваринництва, то „Ізвєстія" за 1. лютого цього року в своїй передовій зазначає: „Переводячи в життя програм розвитку тваринництва робітники сільського єгосподарства („Ізвестія" робітниками звуть селян і цілком справедливо, бо під совєтами селяни загубили своє попереднє обличчя і стали звичайними робітниками у жорстокого окупанта капіталіста — Совєтів) досягли того, що колхозні і совхозні гурти худоби стали превалюючими в загальному поголів'ї худоби". А „Правда" за 28 лютого ц. р. зазначає, що як результат боротьби за трьох-літній плян „Суспільне колхозне тваринництво разом з совхозами стало переважаючим в загальній масі худоби". Справа в тім, що совєти, щоб ще більше закріпачити селянство, утворюють всякі перешкоди для розвит-

(Закінчення на стор. 3.)

М. В. Дольницький

Англія в тіні лівого соціялізму

„Манчестер Гардіян", коментуючи промови Е. Бівена в англійському парляменті, заявив: „Від часів Ллойд Джорджа ще ніхто не поводився в парляменті так, як цей 54-літній ребеліянт опозиційної Лейбористської Партії. Перериваючи промови інших, вигукуючи та нахабно викрикуючи, під час власних промов, розмахуючи руками та показуючи пальцями на тих членів уряду, що їх обвинувачує у чомусь, стаючи в арогантну позу, немов справжній провідник опозиції її Королівської Величности, немов справжній провідник робітничих мас".

„Впевняю шляхетних джентелменів", кричить він, цей колишній робітник в копальні вугілля, „що не СССР, але ЗДА правдива загроза для світового миру. Найбільшою нашою помилкою було б віддати провід світу в руки ЗДА. ЗДА, це країна швидких до війни генералів і жадних розбагатіння бизнесменів, які не мають найменшої уяви ані про проблеми світу, ні про його недуги. Нам треба вести власну політику, не в оперті на Америку чи ін. держави, але в оперті на ОН і на власні сили. Це стосується з подвійною важністю до Дал. Сходу. Нам не треба якнайбільше гармат, нам треба більше масла. Плян Маршала, річ добра, та лихо в тому, що він незначний, а військова допомога Америки, що нас від неї узалежнює, збільшується щоразу. СССР нема нам чого боятися. Америка перебільшує, коли твердить, що СССР має надто велику силу і змагає до імперіялістичної війни. СССР — бідна країна і якщо б їй дати доступ до потрібних її сирівців, не було б ніякої небезпеки війни. Якщо б я був прем'єром уряду її Королівської Величности, я б поставив до ЗДА низку вимог, а в разі потреби ультимат і зарядив би бойкот її товарів, щоб домогтися зрозуміння наших ідей".

Е. Бівен постійно повторює ці слова в парляменті та на зібраннях робітництва, із якого 2 мільйони з 8 мільйонів зорганізованих в Лейбористській партії, сліпо його підтримують. Своїми промовами і плянами та домаганнями він викликує сильну реакцію в парляменті серед консерватистів і членів уряду, і то не тільки там. Його власні співтовариші, на чолі із провідниками Лейбор Партії, Е. Атлі і Г. Моррісоном, похитують головою, нервуються, а то й виходять з залі засідань парляменту під час його промов. Бівен уважає, що Лейбористська Партія мусить перемінитися в дійсну робітничу, безкомпромісову партію, зірвати коаліційну закордонну політику з консерватистами і прямувати до повного здійснення соціялізму в Англії, цього ліваго соціялізму, з повною націоналізацією всіх, за виїмком малих підприємств, перевести в життя якнайширші соціяльні реформи і зміцнити державну контролю над цілим життям. Треба ствердити, що він має широкий розголос в себе і за кордонами Англії. До його голосу приходиться прислухатися і з його думками рахуватись. Сьогодні, із 295 лейбористських послів в парляменті, 57 підтримує його повністю, але є познаки, що кожної хвилини ще й інші можуть прилучитися до нього. Його популярність серед робітнитва та членів Лейбор Партії зростає. Преса побоюється, що вже сьогодні в загальному голосуванні, він здобув би більшість і переміг би своїх партійних товаришів і найбільших ворогів, провідників Лейбористської Партії К. Атлі і Г. Моррісона.

Лейбористській Партії грозить розкол. З початку березня ц. р., на засіданні послів-лейбористів, Атлі поставив домагання, щоб примусити Е. Бівена припинити нахабні домагання, а у випадку непідпорядкування, виключити його з партії. Атлі і Моррісон не спромоглися добитися свого. Мало цього наслідком розкриття В. Черчілем таємниці, що Атлі, як прем'єр уряду, погодився був на бомбардування Китаю у випадку неуспішности переговорів в Кореї, ще й підірвало його авторитет. 73 голосами за пропозицію Атлі і 162 голосами прихильників Бівена та невтральних, позиція Бівена зміцнилася. Він не тільки що залишився в партії, але поширив свої атаки на Америку, консерватистів і власних поміркованих партійців. „Америка не має виходу з ситуації, за виїмком нової кривавої купілі,„ заявив він зразу після голосування на цих зборах, і ми змагатимемо до осягнення нашої цілі в рядах. Лейбор Партії, або поза нею, як цьому зайде потреба".

Мариво розламу Партії Праці із часів Р. Мек Дональда в 1931 році не то зникає, але навпаки, кристалізуєдься щораз більше. Рішається, хто в майбутньому буде проводити, прихильник поміркованих реформ К. Атлі, чи максиналіст — Е. Бівен.

Для повного зрозуміння ситуації, нам треба кинути оком назад. Робітничий рух в Англії ще з початку 1857 року намагається здобути політичну репрезентацію, та щойно в 1874 вдалося вислати до парляменту двох перших послів. Лейбор Партія зорганізувалася, як політична організація щойно в 1900 році, і прийняла сьогоднішню назву доціру в 1906. За часів першої світової війни провідники робітництва та само робітництво утотожнювало свої ідеї з ідеями всього народу, змагаючи до невтральности та покланяючися пацифізмови. Цієї „чистої лінії" пробує дотримуватися сьогодні і Е. Бівен.

Ллойд Джордж, якому робітництво завдячує низку реформ (пенсії старим, доступ до освіти, відшкодування) ніколи не став справжнім лейбористом і, після тріюмфального закінчення війни з Центральними державами та участи у версайському договорі, уступивши з уряду в 1922, стає співтворцем ліберальної партії, до якої був пристав В. Черчіл. Д. Р. Мек Доналд творить в 1924 році перший уряд складений всеціло з членів Лейбор Партії, та цей уряд провалюється після 19 місяців. Від 1929 до 1931 він знову на чолі лейбористського уряду, зриває з лейбористами і входить в коаліцію з консертатистами, не покидаючи посту прем'єра, але спричинюючи розвал в партії лейбористів.

Наступний лейбористський уряд творить Атлі, зразу після закінчення війни з державами осі. Цей уряд втримується до жовтня 1951 року. Атлі перший почав здійснювати соціялістичні ідеї на ширшу скалю, обравши повільний, поміркований шлях. Його соціялістичні експерименти назагал не причинилися проте до добробуту в країні, хоч деякі здобутки закріпилися і їх теперішній консервативний уряд В. Черчіла не відкликає.

Як видно, лейбористи не мали багато нагод впродовж історії до переведення цих реформ, що вписані в їхній програмі. Проте, втративши більшість в парляменті підчас виборів в жовтні 1951 року, не зрезиґнували з своїх плянів, маючи надію, що при найближчих виборах знову прийдуть до влади. Одначе непорядок у власній партії спричинює велику небезпеку. Боротьба внутрі лейбористської Партії за впливи розгоряється з великою силою і завзяттям. Покищо це дуже на руку В. Черчілеві та його урядові, який в популярному голосуванні дістав в 1951 році менше голосів, як лейбористи (Лейбористи — 13,894.00, консерватисти — 13,693,000, лейбористи — послів 295, консерватисти — послів 321).

В малій, незначній перевазі консерватистів, яких підтримують лібераdи (6 послів), а якщо йде про закордонну політику і прихильники Атлі з Леборитської Партії, велика шанса Е. Бівена. Одного дня може прийти до зміни провідників в лейбористській партії, а в парляменті до голосування над якоюсь важливою справою, вслід за чим може прийти до упадку уряду і нових виборів — тоді Е. Бівен може виплисти на вершок і стати прем'єром Англії. Цього побоюються не тільки закордоном, але і консерватисти, та що більше — прихильники поміркованого соціялізму Е. Атлі і Г. Моррісон.

Які наслідки мала б перемога лівого соціялізму в Англії, не тяжко предбачити. Слова і ідеї та пляни Е. Бівена говорять за себе: пацифізм там, де його найменше потрібно, любов там, де повинна бути ненависть, короткозорість там, де потрібне глибоке розуміння майбутнього. Його зворот на ліво ще лиш крок до комунізму, найбільшого лиха, під загрозою якого живе сьогодні цілий світ.

З ДІЯЛЬНОСТИ УВАН В ЗДА

2)

Археографічний Інститут У. В. А. Н. Директор проф. О. Оглоблин ще в Німеччині намітив і частково приготовив до друку низку видань, які в міру реальних можливостей буде включено в загальний видавничий плян УВАН.

Книгознавча секція тепер складається з 19 членів. Для видання „Бібліологічних Вістей" ч. 2,1952, обрано редакційну комісію в складі: члени — В. Дорошенко, Ю. Тищенко, С. Демидчук, секретар — Л. Биковський. В портфелі редакції є багато рукописного матеріялу, в тому числі недруковані праці покійного А. Животка, доповіді, виголошені протягом біжучого академічного року і праці В. Дорошенка, проф. Огієнка, М. Панкова, Л. Биковського, та інші.

Економічна секція після довгої перерви відновила свою працю. В лютому відбулося двоє зборів, на яких обговорено організаційні питання, напрямні та плян праці.

Біологічна секція розгорнула активну працю в Дітройті під керівництвом проф. І. Розгона, секретар — д-р В. Приходько. До складу секції входять 9 дійсних членів УВАН, з них 4 перебуває у стейті Мішіген. Щомісяця відбуваються наукові засідання. Ухвалено клопотати про видання праць секції окремим збірником.

Перша конференція Мистецької Кураторії в поточному році відбулася 2 березня 1952 р. з доповідями: Йосипа Гірняка — „Початок українського модерного театру" й проф. Вадима Кіпи „Шопен і його музична творчість" (з музичною ілюстрацією доповідача).

Мистецька Кураторія приводила теж збіркову акцію, а саме придбано велику кількість світлин творів українських мистців. Жертводавцями були: полк. В. Кедровський і проф. Литвиненко. Придбано світлини творів проф. П. І. Холодного. Започатковано широку інформативно - дослідчу працю над вивченням українських мистецьких пам'яток поза межами нашої етнографічної території.

Комісія видання Біографічного Словника далі збирає матеріяли про втрати української науки і культури під Совєтами.

Постійна Комісія для Охорони Літературної, Публіцистичної і Малярської Спадщини Винниченка готує матеріяли для Збірника Винниченка, вишукує можливості видати досі неопублікований роман Винничика.

ПРАЦЯ МУЗЕЮ-АРХІВУ УВАН.

Найбільшою подією в житті Музею-Архіву а останній час було прибуття з Европи в 44 скринях основної частини Музею, що перебувала в Німеччині (Авґсбурґ-Мюнхен).

Для розміщення матеріялів У. В. А. Н. спішно шукає відповідного приміщення.

Серед нових поступлень одмітимо надзвичайно цінні матеріяли, що вступили від маестро Ромна Придаткевича. Збірка ця складається з великої кількости концертових програм, матеріялів до історії музичного життя в ЗДА програм Шевченкових та інших академій.

Поповнилася збірка євангельської літератури від проповідників І. Барчука, В. Боровського, М. Подворника, які надіслали не тільки сучасні, а ще й красві видання з минулих років. Від П. Задорецького вступила цікава збірка привітальних українських карток, що їх розсилали українцям-воякам під час другої світової війни.

Як завжди, систематично передавали використану пресу Л. Биковський, Н. Григорєв, В. Приходько, Я. Чиж, В. Шугаєвський.

Літературний Архів продовжує збирати архіви письменників і матеріяли до картотеки письменників. За останній час поступив матеріял від редакції „Свободи", зокрема від ред. С. Демидчука. Проведено два прилюдні засідання, влаштовані в погодженні з Літературною секцією Літературно-Мистецького Клюбу в Ню Йорку, в чергові „п'ятниці" клюбу. Одне засідання присвячено спогадам про Ю. Липу, на другому, 15 лютого, Н. Лівицька-Холодна виступила з спогадами про літературне життя у Варшаві, зокрема про гурток „Варяг".

ГРУПА УВАН У ДІТРОЙТІ.

Група УВАН у Дітройті працює уже другий рік, організаційно оформлена. Тепер вона входить до Федерації Американських Українців стейту Мішіґен.

У вересні минулого року група в своєму складі оформила Біологічну Секцію УВАН у ЗДА. Тепер група вживає заходів до організації місцевого (або може краєвого) Музею-Архіву УВАН. Під керівництвом проф. Марковського комплектується матеріяли при парафіях Української Православної і Української Католицької Церкви в Америці.

29 березня Група УВАН у Дітройті, спільно з Краєзнавчою Комісією Наукового Товариства імени Шевченка організовує відкрите наукове засідання присвячене 91 річниці смерти Т. Шевченка. Проф. Ів. Розгін виголосив доповідь на тему: „Природа України в творчості Т. Шевченка".

ПЕРСОНАЛІЇ.

19 березня минула перша річниця смерти першого фундатора УВАН проф. Д. Дорошенка. 16 березня — перша річниця смерти першого фундатора УВАН у ЗДА М. Кекала. В українських церквах у Ню Йорку були відправлені панахиди, а УВАН відзначила ці річниці товариськими сходинами.

За допомогою Фундації Форда через Research Program for the USSR) тепер працює за своїм науковим фахом 25 українських учених.

При Research Program почав працю Семінар Точних Наук. В цьому році відбулось дві конференції. На обох зачитували доповідні члени УВАН: проф. В. Єфремов: „Мінералогічні і геологічні науки в СССР" і проф. Є. Занкевич — „Про стан біологічних наук в СССР".

У лютому-березні прибули до ЗДА такі члени УВАН: проф. Б. Андрієвський, доц. С. Бервицький, проф. І. Замша.

НАУКОВА ПРАЦЯ УВАН.

Доц. П. Бірко опрацьовує матеріяли своїх досліджень на Україні, як наприклад, „Болотяні ґрунти Дніпрово-Деснянської западини" — і „Запас води в ґрунті в різних ґрунтово - кліматичних смугах України."

Йосиф Гірняк пише працю — „Пореволюційний український театр".

Проф. С. Крашенінніков працює в Університеті Пенсилвенії і Зоологічному саду. Опрацьовує з біології Chylodonella Cyprini. В грудні минулого року взяв участь у з'їзді американських протозоологів у Филаделфії, де від-

(Закінчення на сто. 4.)

Янко Стручкевич

БІЛОРУСЬ НА ШЛЯХУ ДО САМОСТІЙНОСТИ

На ґрунті окремих білоруських держав, як Велике Полоцьке й Смоленське Князівства, республіка Великого Пскова та ін., в середині 13 століття утворилася об'єднана білоруська держава, під назвою Великого князівства Литовського. Це князівство існувало до кінця 18 століття. За цей час воно пережило багато ясних й багато тяжких подій. У 15-16 віках, Москва захопила білоруські землі Сіверщиня, Смоленщину, поневолила Псков й інші землі.

Тяжке зовнішнє становище, змусило погодитися на унію з Польщею в 1569 році. Проте Білорусь перемогла у війнах з Москвою, а це дало їй силу й після унії з Польщею, затримувати ще довго свою державну самостійність.

Білорусь увесь час була країною найбільш ворожою до Москви й найбільше воювала проти загарбницького цього свого сусіда. Розуміли це й в Московщині, де навіть зложили приказку „бийся з ним як з Литвою" (там, як і в Україні білорусів тоді називали литвинами).

Але Московщина все зміцнювалась, завойовувала сусідні народи, все частіше нападала й на білоруські землі, аж в кінці 18 століття фактично оволоділа Білоруссю.

Проте волелюбний народ не міг миритися з рабством й часто хапався за зброю. Перше таке повстання з проголошенням незалежности, відбулося у 1812 році, під час війни Наполеона з Росією. Пізніше великі зриви відбулися у 1831 і 1863 роках, коли білоруси, хоч виступали разом з поляками, але мали свою окрему військову і політичну організацію, що змагала до повної незалежности, — однаково від Росії і від Польщі. У боях 1863, на чолі змагань стає гарячий білоруський патріот К. Калиновський. У помсті за це, росіяни, здавивши повстання, особливо переслідували білорусів не допустивши навіть відкрити на землях Білорусі університету.

Російські переслідування, получені з фізичним винищуванням активного елементу, спричинили повний занепад нації. У 70-80 роках дев'ятнадцятого століття тільки невеличка частина інтелігенції усвідомлювала колишню велич свого народу. У широких масах населення пам'ять про добу самостійного життя загубилась й лише окремі мова та звичаї пригадували їм, що вони окремий народ — не росіяни.

Лише невтомній праці тих небагатьох свідомих одиниць належить завдячувати, що гордість народня та його самоповага почали відроджуватись й в кінці 19. та на початку 20. століття питання автономії Білорусі вже було на порядку деннім у праці політичних партій.

Одночасно з поширенням руху, розвивається і політична ідеологія. А це дало змогу, під час революції 1917 року, провести широку національно-політичну працю. Завершення цієї праці, — проголошення незалежности Білорусі 25 березня 1918 року.

П'ятнадцять держав визнали самостійну Білоруську Народню Республіку, а серед них й великодержави. Багато з цих визнань були не лише „де-факто", але й „де-юре".

Після короткого існування, що було великим розцвітом усіх народніх сил, Білорусь не встояла проти переважаючих сил неприязних сусідів. У 1921 році, договором у Ризі, Білорусь була поділена між СССР та Польщею.

Але й до сьогодні не перестає Білорусь боротись проти захватників за свою самостійність. Сили в цій боротьбі черпає вона в акті незалежности 25. березня 1918 року. За збереження здобутої тоді самостійности, вже полягли сотки тисяч відважних синів Білорусі.

Боротьба ця довга. Ще не видно їй кінця. Але, якщо колись має у світі запанувати справедливість, то вона не буде повною без направлення великої кривди, якої дізнав у своїй історії білоруський народ.

Змагання білоруського народу висміює сьогодні і їм протиставиться російська еміграційна преса. Але ніякі чорні духи реакції не зможуть спинити кращого завтра усього людства, а а зокрема справедливої боротьби Білорусі, — привернути втрачену волю.

Василь Косаренко-Косаревич

ПРОТИ УПИРІВ МИНУВШИНИ

Під таким заголовком оприлюднив Юзеф Лободовскі в „Культурі" за лютий-березень 1952 (число 2/52—3/52) велику статтю на тему польсько-української проблематики. Заява редакції, що „Постава Ю. Лободовського щодо українського питання відповідає поглядам редакції „Культури", степенює вагу укстійнень цього польського поета і знавця історії та культури українського народу.

В першій частині нап'ятновує Ю. Лободовскі ігноранцію своїх земляків і дискутантів щодо історичних, культурних і загальнополітичних питань Сходу Европи взагалі, а щодо Руси-України та Московії-Росії, отже і щодо русинів-українців і москалів-русскіх, зокрема.

У другій частині, розглядає він реакцію та поставу дискутантів на ці самі теми з українського боку. Головно в статтях п. Врецьони в „Сучасній Україні" і невідомого автора в „Українському Слові".

Третя частина займається питанням сусідських комплексів і взаїмного топчення по наболілих нагнітках. Далі аналізує Ю. Лободовскі питання найбільшої та найактуальнішої кістки незгоди та ворожнечі між поляками й українцями. А саме: чи історична Червона Русь із Галичем і Львовом має бути Західньою Україною чи Малопольщею. Нап'ятновує він проливання крови обох народів і вказує на обопільні самогубні наслідки цього.

У кінцевому розділі вказує автор на те, що на біжучому історичному годинникові є вже п'ять перед дванадцятою, які залишаються нам на узгіднення та згармонізування взаємин і інтересів народів польського й українського. Інакше їх обох розчавить імперіялістичний гін їх спільних ворогів москалів або німців.

Римованим Post scriptum у трьох частинах на тему історично-політичної долі обох народів закінчує поет Лободовскі знамениту статтю публіциста Лободовського.

Замір автора, служити в першій мірі інтересам свойого народу, що загрожений в безпосередніх московсько-німецьких кліщах, є природний і самозрозумілий. Це й пояснює його спробу поставити знак рівности між дотеперішніми злочинами проти людяности та кривдами по обох боках, хоч історичний досвід учить незаперечно, що сума злочинів і кривд на боці панівної сторони є завжди більшою, як на боці опанованої й поневоленої. Отже й право на відшкодування за них належить в далеко більшій мірі останній як першій.

Компромісна пропозиція Лободовского щодо Західньої України і Львова звучить ось як: Не має бути вона ані лише українською Галичиною, ані лише польською Малопольщею, а тільки спільною двомовною ланкою незалежної Польщі й незалежної України. І то на основі повної рівноправности поляків і українців, всього польського з усім українським. Польські й українські написи вулиць у Львові мали б бути побіч себе, а не над собою. Побіч себе мали б стояти пам'ятники і польських і українських культурних величин чи історичних героїв. Оформлення такого кондомініюм залишає він дотичним знавцям права, соціології, економіки тощо. Він уявляє собі щось аналогічне до двомовного стану в колишньому Великому Князівстві Литовському або в теперішньому Бельгійському Королівстві.

Така розв'язка конфлікту між поляками й українцями виглядає на перший погляд може й привабливою та справедливою. Але при глибшій аналізі виявляється вона такого рода добром, що може викликати зло. Вистачить вказати на факт існування аналогічних спорів за мішані прикордонні полоси між майже всіми сусідніми народами. Можна уявити собі степень „балканізації" середньої і східньої Европи при такому способі їх замирювання. Чому ж відклонює автор аналогію між кресовим конфліктом польсько-українським на Сході а німецько-польським на Заході? Видно, що „Si duo faciunt idem, non est idem".

На наш погляд, цей польсько-український конфлікт належить до питань другорядного характеру і значення. Бо головне питання від якого залежать усі інші вже тепер, а ще більше залежатимуть в майбутності — це біжучий змаг холодний і майбутній гарячий між демократичним Заходом і московським Сходом та його вислід. У випадку остаточної побіди Москви, безпредметним стануть усі журби і спекуляції щодо сплетеного польсько-українського волосся в прикордонній смузі, бо покотяться тоді не тільки польського й українського народів, але й усіх інших немосковських. Лиш на випадок остаточної побіди Вашінгтона, є вигляди на свобідне існування народно-національних індивідуальностей з власними головами і душами. А тоді співжиття народів розв'язуватиметься в напрямі до світової спільноти свобідних народів на базі рівноправности під спільним понаднаціональним керівництвом.

Ось чому треба об'єднатися для боротьби проти московських тоталітаристів як спільного ворога, аби забезпечити остаточну побіду демократичного Заходу. Бо лиш тоді зможе кожний поляк жити у Львові чи в Києві з такими правами як у Кракові чи в Варшаві, а кожний українець у Кракові чи в Варшаві з такими ж правами як у Львові й Києві. Аналогічно і члени всіх інших народів, включно з російським, вилічених від свого всемосковського месіянізму, що зараз зветься большевизмом.

ПІДПІЛЬНА ТВОРЧІСТЬ — ТЕМА ЧЕРГОВОГО ВЕЧОРА в Л.М.К.

Ню Йорк. — З Літературно-Мистецького Клюбу повідомляють, що найближчий вечір, в п'ятницю 4-го квітня, буде присвячений підпільній творчості в Україні. Будуть виголошені дві доповіді під спільним заголовком: „Муза в наплечнику Упівця", як теж відбудеться читання з підпільної творчости. Вечір, що відбудеться в приміщенні Клюбу при 149 2-га евеню, почнеться, як звичайно, о год. 7:30.

Професійне Т-во Українських Економістів

У нас багато пишеться по-тій чи іншій справі, по якій іноді здається не треба було б писати так багато. Так справа стоїть й з Організацію т-ва Українських Економістів. Здається зі всього видно, що ця організація дуже необхідна і буде життьова. Я не хотів приймати участи в тій зайвій дискусії, але після статті д-ра Богдана Винара, не можу стриматися. Автор статті не знає широченного профіля економістів до другої світової війни і тому він спирається, як на основні кадри, на „економістів-торговельників" з 6-ти місячним, або річним терміном навчання. Так хіба ж ми, кажучи про організацію т-ва економістів і ставлячи низку високоповажних наукових завдань, можемо розраховувати на таких спеціялістів-економістів? Кажучи про поповнення кадрів економістів автор замовчує про основну групу диплом.-інженерів-економістів які з'явились на еміграції після другої світової війни з Радянської України. Треба знати, що більшість вищих технічних й господарчих учбових закладів у Совєтському Союзі мали факультети інженерів-економістів. Я знав тільки в одному нашому місті Німеччини щось біля 15-ти інженерів-економістів, з них — 2 доктора-професора економіста і 3, що закінчили аспірантуру. І якщо додати до того ще тих, що дістали вищу економічну освіту на еміграції, то ми й будемо мати добрий кістяк для нашого т-ва.

Тільки люди з закінченою вищою освітою можуть бути членами т-ва Українських Економістів і тільки розраховуючи на такі кадри ми можемо надіятись на продуктивну працю нашого т-ва. Для мене ще цілком не ясно чому, кажучи про майбутню роботу т-ва економістів, підкреслюється, як основно, робота в галузі лише господарства і нічого про роботу в галузі промисловости, яка мені здається ще більше важна як зараз так і в майбутньому. Маючи великий попит у всебічному плянуванні промисловости на Україні, а зараз працюючи (хоч і не за фахом) на американських підприємствах, можна багато цікавого написати беручи все добре американське і даючи непогане своє.

Ті, що закінчили фінансово-економічні факультети Господарчих або Кооперативних інститутів працюватимуть в т-ві економістів над питанням економіки в галузі господарства, фінансів, або торгівлі, але інженери-економісти промисловости будуть працювати над цілою низкою питань в галузі промисловости.

Мені здається, годі витрачати папір на цю непотрібну дискусію в такому ясному питанні. Централя т-ва мені здається повинна бути десь в Ню Йорку, але й то не є важне. Треба швидше організува якусь організаційну групу, або колегію і починати діяти.

Можна домовитись з редакціями наших газет, щоб надрукувати невеличку реєстраційну анкету і кожний економіст, якщо бажає бути членом свого т-ва „повинен вирізати цю анкету, заповнити і надіслати на адресу організаційного комітету т-ва.

А недалека майбутня робота сама покаже доцільність існування т-ва Українських Економістів.

Законів
Інженер-економіст

Сталінське піклування про поліпшення життя трудящих

(Початок на стор 2.)

ку тваринництва в індивідуальнолу користуванні селян-колхозників. Селянин - колхозник має невеликий клаптик присадибної землі, яка після війни значно зменшена. З цього невеликого клаптика землі 0,15—0,25 гектара когоспник не може одержати достатньої кількости фуражу для власної худоби Весь фураж для своєї худоби як солома, сіно, овес, ячмінь, бурякколхозник одержує від колхозу за вироблені ним трудодні. От тут і виступають совєти зі своєю політикою розрахованою на знищення тварин в індивідуальному користуванні селян. Совєтами приміняється клясовий підхід і до годівлі тварин. В одержані фуражного пайка мають привілей тварини, що перебувають на фармах колхозів і совхозів, щось подібне, як члени комуністичної партії, для них опреділено зверху, що мусять одержувати більше харчів. Тварини ж, що перебувають на фармах в індивідуальному користуванні селян одержують, харчів значно менше, бо з колхозу селянин на трудодень одержує мало фуражу. За нашими підракунками на підставі відчитів колхозів в 1939 році пересічно припадало фуражу від колхозу за вироблені трудодні на один селянський двір — соломи й полови 1501 кілограм, картоплі 214 кілограмів і 1 кілограм овочів. От і увесь фураж. Але тоді селянин міг мати добавочні харчі для своєї худоби від присадибної землі, тепер же присадибна земля зменшена і з присадибної землі український селянин не має можливости одержати для своєї худоби харчів. Отже нині український селянин не може прохарчувати свою худобу (одна корова, назимок, пара свиней, четверо овечок, а до того ще й 10 курей, про качки й гуси ми не згадуємо, бо це в умовах московсько-совєтської окупації для українського селянина на сьогодня є нездійсненою мрією). В 1939 році селянський двір пересічно на рік за нашими підрахунками з відчитів колхозів від присадибної землі мав картоплі 1811 кілограмів, кормових рослин 604 кілограмів і овочів 350 кілограмів. При скороченні присадибної землі й „укрупнені" колхозів селянський двір не має подібної кількости продуктів. Це примусило українського селянина колхозника зменшити в кількости свою худобу. Тварина ж на фармах колхозів і совхозів за кількістю збільшилася. Але дуже мала продукція одержується від колхозного й совхозного тваринництва, бо український селянин в годівлі й догляді за усуспільненими тваринами виходить з погляду українського народного прислів'я: „Гуртове — чортове" й не хоче приділяти належної уваги усуспільненим тваринам.

На, так званому, колхозному ринкові, як результат такої хижацької совєтської політики що до знищення худоби в індивідуальному користуванні селян, зовсім зникло у вільному продажі коров'яче масло. Коли в 1940 році хоча й по дорогій ціні, але ще можна було купити кілограм масла за 24 рублі, а в 1948 р. за 64 рублі, то сьогодні на ринку масла немає зовсім. Постачає масло для людности тільки держава. Згідно пляну четвертої пятирічки мало бути заготовлено в 1950 році для всього СССР 275 тисяч тон коров'ячого масла. Як зазначає статистичноий комітет, виробництво державного масла в 1951 році збільшилося на 6%, таким чином по всьому совєтському союзові виробництво масла в 1951 р. досягло, кажучи кругло, 290,000 тон. При кількости всього населення в СССР 200 мільйонів людей, на одного чоловіка припадає щось біля 1 кілограма і 450 грамів на рік, або 120 грамів на місяць, а на один день 4 грамів. Як видно з наведеного не дуже то об'їдається під совєтами людина маслом. Але таку хоча й мікроскопичну порцію одержував би кожний чоловік в СССР, коли б масло рівномірно розподілялося поміж всіма людьми, а насправді розподіл масла між людьми під совєтами проходить в такий спосіб. Перш за все за совєтськими ж даними (див. журнал „Совєтская торговля" за 1937 рік. Стаття — „Государственная торговля молоком і молочными продуктами") 34,2% масла, що постачається державою для людности споживають Москва і Ленінград, а для решти величезного СССР залишається 65,8% масла. Тепер треба ще урахувати, що є так звані закриті розподільнені, в яких одержує продукти, в тім числі і масло — совєтська буржуазія — це різні партійні Сталінські посіпаки. Таким чином до селян і робітників або непартійного інтелігента державне масло мало що й попадає. Якою насмішкою звучить надруковане в передовій статті „Ізвєстій" за 3. лютого цього року, де ми читаємо: „тільки соціялізм дасть можливість розподіляти продукти за науковим міркуванням", або там же — „Яскравим показником безперервного підвищення матеріяльного добробуту трудящих СССР є неухильний зріст народного споживання" (це менше як 4 грамів масла на день), або — „У нас в совєтській країні, учить товариш Сталін, самим цінним капіталом з'являються люди". Який цинізм, як безсоромно й нахабно сміються, в очі людям, яких так жорстоко експлуатують і пригноблюють.

Але це нахабство й цинізм тоходить своюого апогею в словах: „За офіційними даними, що значно применшені, майже три чверті населення З. Д. Америки не одержують необхідних засобів для забезпечення прожиточного мінімума". („Ізвєстія за 3. лютого ц. р.). Отже уявляєте собі читачу, що за совєтським офіційним органом „Ізвєстія" виходить, що американський робітник й фармер на день споживає менше ніж 4 грами масла, бо за совєтів 4 грами масла на день — є велике досягнення, це сталінська турбота про людину. Це щось подібне більше ніж до анекдоти...

З ЖИТТЯ ГРОМАД І ОРГАНІЗАЦІЙ

Бруклин, Н. Й.

Союз Українок Америки відділ 21 і Дочки України відділ 53 в Бруклині відсвяткували дня 9. березня 1952 28-у річницю смерти Великої Дочки України, покійної Ольги з Левицьких Басараб жалібною академією. Того ж дня в місцевій парафіяльній церкві св. Духа відправлено панахиду за упокій душі сл. п. Ольги.

На святочну академію, що відбулася в залі Укр. Нар. Дому в Бруклині зложилися дві частини: концертова та інсценізація останніх трагічних переживань Ольги в тюрмі.

Свято відкрито американським гимном, що його відспівав п. Андрій Цюпа. Посередині сцени портрет покійної героїні прибраний гарно рушниками та квітами, а на обох сторонах прапори Союзу Українок. Вступне слово голови Відділу СУА п. А. Бодак. Концертову частину прикрасили своїм співом п. Марія Іванів та п. А. Цюпа, що відспівали низку пісень сольових і в дуеті. Співи ці переплетено деклямаціями у виконанні діточок і старших. Шестилітні Дзвіня Стефанишин і Ігор Яськів звертаються в своїх деклямаціях навіть і до діточок найменших, щоб не забували хто вони та любили свою Україну, ту Україну, що за неї віддала в жертву своє життя закатована на смерть Ольга. Орися Петріна вірить, що так як Христос воскрес зі своїх страстей так і Україна воскресне від мук своїх і від руїни, воскресне в славі, серед всіх. Довшу деклямацію власного укладу п. заг. „Встане Україна" виголосила п. Климентина Житинська. Вона закликає увесь нарід до повстання, „Бери меч у руки, не жалуй життя за народну справу, віддай все що маєш за добро братів . . . , Ми хочем Вкраїни без братніх кордонів . . . ", та запевняє ,що Тюрма Народів мусить розпастись а Україна встане вільна і самостійна.

Останні дві деклямації у виконанні п. Марії Стефанишин — „Смерть Ольги" та „Ользі Басарабовій в посмертний альбом" рутинована декляматорка вмілим виконанням головно останньої доказала, що поезія в прозі може бути не менш гарна й динамічна як віршована.

Реферати на святах це одна з найважніших, це — так би мовити — есенціональне і тому великою прикметою свята є його добрий змістом і поправно виголошений реферат. Короткий на словах, але зате ядерно унятий реферат п. Дарії Петріни, як під оглядом змісту, так і виголошення вдоволив навіть дуже вибагливих слухачів.

Інсценізації на святах вже мають свою традицію, але в Бруклині це річ нова. Не дивно, що реалістичне її виведення мусіло викликати сильне враження у присутніх на залі глядачів. Деякі з присутніх забували, що це тільки сцена, і неначе будучи безпосередніми свідками правдивої події реаґували окликами в бік тих, що знущалися над неповинною жертвою. В добро виконавців п. Тоні Яреми (Ольга) та пп. С. Мідяного і А. Совича (поліцаї), цього останнього рівно ж як автора а головно режисера цієї інсценізації п. Слободяна треба вписати, що вони не вийшли поза границі дозволені сценічною естетикою та не попали, що в нас дуже часто трапляється, в обійми т. зв. шаржу, хоч в дійсності не один і не одна з нас перенесли самі на собі подібні історії в дещо більше брутальній формі.

Закінчено свято відспіванням нашого, що так скажу, другого гимну „Не пора, не пора".

В часі свята переведено збірку в сумі 88 дол., що разом з впливом 27 дол. за жалобні відзнаки дала суму 115 дол. По покритті найконечніших видатків рештуючу суму 65 дол. переслано до ЗУАДК-у на піддержку УПА. Заля була виповнена головно жіноцтвом

н. а.

Патерзон, Н. Дж.

Дня 5. січня 1952 р. відбулися в Патерзоні в приміщенні п. Вінярського при 482 Main St. річні збори 64. Відділу УНС ім. Т. Шевченка. Головою зборів вибрано п. Зелінського, який покликав на секретаря п. М. Озарука. Відкриваючи збори, попросив голова всіх присутніх вставанням з місць і одномінутовою мовчанкою — вшанувати пам'ять померлих членів Т-ва.

По звіті касовім фінансового секретаря Т-ва, п. Бурного (рік замкнено сальдом $103.46), голова контрольної комісії запропонував уділення абсолюторії уступаючій Управі, що і зроблено.

До нової Управи Т-ва ввійшли: голова — п. Андрій Лопушняк; фін. секретар — п. Іван Бурний; скарбник — п. Сергій Вінярський; рекорд. секретар — п. А. Німилович; Контр. Комісія: п. С. Сосовський і п М. Озарук. Опікуни каси: 1. п. Яблонський і 2. п. Дворецький.

На заклик п. Зелінського зложили пожертви для бувших укр. вояків слідуючі громадяни: По $2: А. Зелінський, С. Сосовський, С. Винярський, А. Німилович, А. Лопушняк, М. Озарук; По $1: І. Бурний, М. Лучицький і В. Ґой. Разом $15.

З каси виасиґновано $30, з того $25, як вкладки до УКК за 1952 р., а $5 доложено до складки на хворих укр. вояків.

Майно відділу виносить в цілости $3.417.36, що є доказом, що Відділ дуже гарно працював і працює. Одне побажання до громадян, щоб сповнили свій національний обов'язок і вписувалися численно в члени Т-ва.

На тім збори закінчено.

Дня 8 березня відбулися місячні збори цього ж Відділу, на котрі прибув секретар Централі п. Герман та виголосив дуже змістовну доповідь.

Управа Т-ва

КОМУНІКАТ

Генеральний Секретаріят Центрального Союзу Українського Студентства (ЦЕСУС) повідомляє всі низові клітини та українські громадські організації на чужині, що рішенням XVI-го З'їзду ЦЕСУС-у, який відбувся в Лювені (Бельгія), перенесено осідок Управи та Генерального Секретаріяту ЦЕСУС-у з Мюнхену до Парижа.

Надалі все листування проситься посилати на адресу бюра:

CESUS
Union Centrale des Etudiants Ukrainiens, Bureau: 5: Rue Gasnier-Guy, 5, Paris (XXe) France.

Париж, 16. 3. 1952 р.

Генеральний Секретаріят

• РОЗШУКИ •

СУРМАЙ ФЕДІР з села Гнила, пов. Турка, над Стрием, пошукує свого брата **ІЛЬКА СУРМАЯ** або його родину, який виїхав 1912 року до Дітройту. Він сам або хто знав би його адресу, прошу ласкаво мене повідомити: **SURMAY FEDIR, 3500 — 13 St., N. W. Apt 103, Washington D.C.**

Пошукую 1. **МИСЬКА ГРИЦЯ** з села Максимовичі, пов. Самбір, Галичина. 2. **АПОСТОЛА ТИМКА** й його сина **Иосифа Апостола** з села Пяновичі, теж Самбірського повіту. Ці люди виїхали з дому до Америки в році 1914 і їхня адреса невідома. Їх шукає **Михайло Мисько,** син Михайла з села Максимовичі. Їх самих, або всіх, хто про них знає дуже прошу подати вістку на адресу:

MYCHAYLO MYSKO
c/o E. Jackson
R. D. 12, Waverly, N. Y.

Олекса **БІЛІНСЬКИЙ,** син Леона і Анни з д. Назуґа, з Херсону (Україна, 30 років) пошукує своїх сестер **Тамару, Наталію і Лукію Білінських** як теж швагра **Леоніда і Лідію** (сестру) **ШИМАНОВСЬКИХ,** Ласкаві повідомлен. слати на адресу: **League of Americans of Ukrainian Descent,** *2247 W. Rice St., Chicago 22, Ill.*

Пошукую **Юліяна Панчишина** (пов. Жовква), також **Івана Янчишина** *(село Вороців коло Львова).* Хто знає про них, або вони самі прошу голоситися до: **Jurko Soluk,** 30 Lenton Bulvd., Nottingham, England.

Атлі в ЗДА закликає до єдности вільних країн

Филаделфія. — Клемент Р. Атлі, колишній прем'єр Великобританії, а тепер провідник опозиції Партії Праці проти уряду консерватистів в англійському парляменті, на закінчення своїх відвідин до ЗДА, виголосив промову на обіді „Комісії Товаришів". У ній він згадав про потребу єдности між вільними країнами, щоб розбудувати силу на підставі свобідної вільної думок. „Моє переконання таке, що якщо ми можемо недопустити до третьої світової війни, то час працює по нашому боці. Це тому, що російський комунізм це віра, що йде проти людської природи" — твердив Атлі. „Причина заведення залізної заслони Росією це не жах, що ми можемо довідатися про їхні таємниці, але жах, що населення Росії може довідатися, як живуть у вільних країнах. Якщо нам удасться виминути нової війни, то мені здається, що залізна заслона не може залишитися непросякненою. Ідеї годі контролювати". Про становище Англії сказав Атлі, що вона не може йти солідарно з европейськими країнами тому, бо вона частинно находиться поза Европою.

Діти грають в Карнеґі Голл

Ню Йорк. — Увагу метрополії звернув на себе виступ молодих музичних талантів в Карнеґі Гол, у Ню Йорку. Виступ цей окреслюють, як видовище „небувале в музичній історії Ню Йорку". У величезному струнному оркестрі взяли участь одночасно 500 дітей, віком від сімох до п'ятнадцяти років. Концерт дітей став найвизначнішою подією з'їзду викладачів і учнів струнної музики з шістьох стейтів. Фестиваль струнної музики у Ню Йорку тривав три дні. Мета його, — викликати до цієї музики зацікавлення дітей та юнацтва. Більшість юних учасників фестивалю прибула автобусами з Ню Джерзі, Пенсилвенії, Лонг-Айленд та інших сусідніх стейтів і місцевостей. Серед молодих талантів виділяються десятилітній Ш. Кастельман та Річчі, — скрипалі солісти.

Радить Америці вибрати наступника по Сталіні

Ню Йорк. — Унутрі Кремля кипить безупинна боротьба і провідні комуністи тільки ждуть на смерть старого Сталіна — каже кол. австрійський лейтнант Ервін Леснер. Після війни Австрії проти Росії він став видавцем книжок, а опинившися тому 10 років в Америці, він став письменником і саме тепер вийшла з друку його книжка п. н. „У чортовому чоботі". У ній він відкриває подробиці з відносин у Кремлі, про які він довідався в часі, коли брав участь в Фінсько-Совєтській війні. Як австрійський офіцер, він навчився російської мови та пізнав історію Росії і це дало йому нагоду переїхати Совєти й запізнатися з провідними комуністами, з якими він ще й тепер стоїть у зв'язках. Він твердить, що ЗДА можуть найти спосіб порозуміння з впливовими одиницями з Кремля і наперед приготовляти когось на місце Сталіна. Таким кандидатом, на думку Леснера, повинен бути ген. Юрій Жуков, найблискучіший військовик комуністичної армії. Така робота, думає автор, не легка, але можлива, бо й комуністи це звичайні люди, з якими можна порозумітися, щоб бути готовими на критичні часи.

Удогіднення для чистильників вікон

Ню Йорк. — З ростом великих американських міст, зокрема Ню Йорку, де повстають цілі будинки зі скла, дотеперішні способи чищення вікон виявилися невистачальні. Увагу працедавців, робітників і керівників професійної спілки чистильників вікон звернуло нове удосконалення вжите в новому будинку на західній стороні Парк Евені, між п'ятдесят третьою і п'ятдесят четвертою вулицями. Мова йде про прекрасну „ґондолю", вартістю 50,000 долярів, що легко порушується по скляній стіні цього нового, тридцяти чотириповерхового будинку. Ґондоля прикріплена до верху будинку й автоматично керується двома чистильниками, що знаходяться в ній. У тій ґондолі, робітники почувають себе безпечно, небезпека впасти майже виключена, а тому більше уваги робітник може присвятити на свою безпосередню працю. Легке керування ґондолею зберігає багато часу для самої праці. Раніше багато цього часу доводилось витрачати на зміну місць й забезпечування себе по зовнішній стороні вікон. Порівняльно високі кошти, витрачені на інсталяцію нововинаходу, легко оплатяться й нова „ґондоля" незадовго буде щоденним явищем на стінах модерних будинків метрополії.

● **Підморський вулькан почав вибухати на Тихому океані** у віддалі 315 миль від острова Манілі. Незвичайні порушення поверхні океану завважали кораблі, що переїздять в тій околиці.

З діяльности УВАН в ЗДА

(Закінчення зі ст. 2)

читав доповідь: „Система срібних ліній паразитичної інфузорії корона Chylodonella Cyprini. Доповідь була ілюстрована діяпозитивами, серед яких було дві мапи України.

Ю. Лавриненко-Дивнич готує працю на тему з історії підсовєтської України.

Проф. Г. Махов дістав командировку на два місяці до Вашинґтону для розробки теми „Генетична та агрономічна кляcифікація земель Східної Европи".

Проф. М. Міщенко працює в найбільшій психіятричній лікарні стейту Мішиґен. Працює над темою, яку свого часу розпочав ще в Психоневрологічній Академії у Харкові „Вегетативне поруження нервової системи на ґрунті авітамінозу".

Проф. М. Овчинник працює в сільсько-господарському коледжі Мішиґенського університету над темою: „Методи вивчення віку і темпу розвитку риб ЗДА".

Проф. О. Оглоблин закінчив першу частину своєї праці над історіографією Д. Дорошенка, яку УВАН плянує видати англійською мовою.

Л. Сонeвицький працює над темою „Буковина в міжнародній політиці за І-ї світової війни. 2. Українська справа на Версальській мирній конференції.

Проф. В. Петрівський оформлює свою працю „Станції резервацій на Україні в періоді біологічної репресії."

Д-р В. Приходько працює в Науково Дослідчому Раковому Інституті в Дітройті. Опрацьовує тему: „Матеріяли до морфології черепа Гібридів двох видів мишей".

Проф. Ів. Розгін працює в Науково-Дослідчому Раковому Інституті в Дітройті над темою „Порівняльна патологія злоякісних пухлин".

Проф. Х. Рябокінь працює як консультант - математик в Research Department of Minneapolis Honeywell Co.

Ю. Тищенко-Сірий пише „Історію українського книгарства" від княжих часів до сучасности).

Проф. Л. Чикаленко закінчив першу частину праці „Европейсько-американські аналогії з галузі первісного мистецтва".

ФІНАНСОВИЙ СТАН.

У грудні 1951 року УВАН у ЗДА дістала з Фундації Форда першу частину праці „Европейі-Фонд) допомогу на видавничу діяльність в сумі 3.500 дол.

В січні 1952 року дістала ще 10.000 дол. для тої ж мети.

Крім того, за час від 16 листопаду 1951 року до 25 лютого 1952 р. до каси УВАН у ЗДА надійшло:

1. До Фундації УВАН у ЗДА від членів Фундації та від жертводавців 284.76 дол.

2. Пожертви у спеціяльні фонди 82.44 дол.

3. З продажу видань УВАН у ЗДА 419.70 дол. — Разом 786.46 долярів.

(Закінчення).

Ставайте членами Українського Народного Союзу, а тим самим і співвласниками тринадцяти мільйонового Союзового майна!

ТЕХНІЧНО ПЕРЕВИШКОЛЕНІ ДІСТАЮТЬ ПРАЦЮ

При кінці січня ц. р. відбувся перший випуск технічних креслярів курсу технічного креслення в Ню Йорку, зорганізованого інж. Костем Церкевичем. На останній лекції в присутності запрошених гостей пп. проф. інж. Запорожця і інж. Білоскока відбулися іспити кандидатів на креслярів з переробленого технічного матеріялу. На підставі цих іспитів і оцінки практичних креслярських праць, які кожний кандидат мусів виконати на протязі 4-х місячного навчання, було узнано 11 осіб за здібних виконувати креслярський фах.

Запрошені гості подивляли естетично виконані рисунки деяких нових креслярів і добре опановану техніку виконування технічного рисунку. Бо ще до цього часу багато українців сумнівається і ставиться з недовір'ям до твердження, що технічне креслення можна опанувати за 4 місяці. Після закінчення іспитової лекції один з курсантів п. Петрина в короткій імпровізованій промові, до якої долучилися всі присутні, подякував інж. К. Церкевичеві за його вартісну ініціятиву поширення технічного перевишколу між українською інтелігенцією.

В своєму прощальному слові інж. Церкевич підкреслив, що українська інтелігенція в Америці, країні наймодернішої техніки, може поліпшити свій матеріяльний стан і замінити тяжку фізичну працю на умову працю тільки через приспішене форсування технічного перевишколу в усіх його напрямках.

Тут подається прізвища нових технічних креслярів: пп. В. Василишин, п-на Лідія Гарасимяк, Ю. Кушнір, В. Кух, Б. Мішко, В. Мартинковський, В. Островський, п-на Анна Росткович, О. Савчинський, К. Звежевич, В. Явдошин.

З цих осіб вже дістали працю: пп. Василишин, Мартинковський, Кушнір, Явдошин (цей дістав поліпшення праці в технічній фірмі, в якій він до цього часу працював).

Крім того двох учасників курсу, п. В. Олійник дістав працю ще місяць перед закінченням курсу, а п. Чучкевич, виїхав до Клівленду, де мав дістати працю, як кресляр.

Після приналежности до своїх попередніх фахів, учасники курсу були: економісти, правники, педагоги, фармацевти, медики, малярі, абсольвенти сер. шкіл, недокінчені студенти, деякі науковці і професори. Якщо деякі учасники не покінчили курсу в приписовому речинці, то тільки через те, що були перешкоджені хворобою або нічною працею, працею на громадській або науковій ниві.

Присутній

ЗБОРИ ВІДДІЛІВ УНС

ЕМБРИДЖ, ПА. Братство св. О. Николая, від. 276 повідомляє, що місячні збори відбудуться в неділю, 6. квітня, бо другої неділі, себто 13. квітня, припадає американський великдень. Проситься всіх членів вирівнати свої залеглості.— Уряд.

ШІКАҐО, ІЛЛ. — Від. 301. ім. Дм. Вітовського при 2250 W. Cortez St. повідомляє, що збори відбудуться у неділю 6. квітня в год. 1.30 після обіду. Проситься усіх членів прибути на ці збори та вирівнати свої залеглі вкладки, щоб не наражуватися на неприємности. — Голова В. Івацук, фін. секр., М. Савчин, рек. секр. М. Мотлюк.

СИРАКЮЗ, Н. Й. — Товариство „Українська Січ" від. 39. повідомляє всіх своїх членів, що місячні збори відбудуться в неділю 6. квітня 1952 р. о год. 3-ій по пол. в Українськім Народнім Домі. Заступником касієра на річних зборах вибрано п. П. Танасишина, про якого вибір не оголошено помилково в минулому місяці. — Управа.

ПОСМЕРТНА ЗГАДКА

ІВАН ТАМ, довголітній член відділу 317 в Syracuse, N. Y. помер 22-го березня 1952 р. в 60-ім році життя. Покійний походив з Гевгілі, Македонія. Оставив у смутку жену Анну, сина священика, о. Григорія, і синів Осипа, Якова, Василя і Михайла. Похорон відбувся з української католицької церкви Св. Івана Хрестителя при участі п'ятьох священиків.

НИКОЛА ВОЛОШИН, член від. 364 У. Н. Союзу, Бр. Св. Василія Великого в Клівленд, О. помер 7. березня 1952. Покійний родився в Старім Самборі, Україна. Полишив у смутку подружені дочки: Марію, Стефанію, Анну, Ольгу, Розалію і внуки. Похорон відбувся 10 березня з погребового заведення до Укр. Кат. Церкви Св. Ап. Петра і Павла, при участи родини, знайомих і членів, відтак на укр. цвинтар. В.Й.П. — Е. Білецький, секр.

ТЕКЛЯ САЛО, членкиня 364 від. У. Н. Союзу, Бр. Св. Василія Вел. в Клівленд, Огайо. Покійна завше була щирою і жертвувала на ріжні цілі. Родилися в селі Глинсько, пов. Жовква, Зах. Україна. Полишила в спутку мужа Івана, діти Івана, Анну, Петра і внуки. Похорон відбувся в середу 19 марта з погребового заведення до Української Католицької Церкви Св. Ап. Петра і Павла де родина, знакомі і членкині взяли участь, відтак на український цвинтар, де голова відділу Гр. Кукіз прощав над гробом від Братства У. Н. Союза і всіх. Земля їй легка В. Й П. — Е. Білецький, секр.

ТАРЗАН, ч. 2801. Переможець.



Знову і знову ніж вбивався точно в призначені місця. Божевільне змагання Гума ставало слабше.

Раптово змагання закінчилося. В конвульсійних судорогах Гум звільнив і лежав спокійно.

Тарзан відштохнув на бік кістяк і підвівся на ноги. — З його горла вибухнув крик перемоги над буйволом-малпою.

Коли відгомін його дикого крику завмер увіддалі, Тарзан звернувся лицем до здивованого короля.